

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.002.01.2019

Pan
Robert Choma
Prezes Zarządu
PGE Obrót S.A. w Rzeszowie
ul. 8 Marca
35-959 Rzeszów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/021 Efektywność energetyczna gospodarki

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	PGE Obrót S.A. ul. 8 Marca 6, 35-959 Rzeszów (w dalszej treści <i>Spółka</i> lub <i>PGE</i>).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Robert Choma – Prezes Zarządu od dnia 28 stycznia 2019 r. (w dalszej treści <i>Prezes</i>). W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: - Zenon Wajda – p.o. Prezesa Zarządu od dnia 12 grudnia 2018 r. – do dnia 27 stycznia 2019 r.; - Dariusz Czuk - Prezes Zarządu w okresie od dnia 31 marca 2016 r. do dnia 12 grudnia 2018 r.; - Paweł Prządka - Prezes Zarządu w okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 30 marca 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja obowiązku uzyskania oszczędności energii. 2. Audyt energetyczny. 3. Wykorzystanie środków pomocowych na wspieranie przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej. 4. Efekty wykorzystania pomocy.
Okres objęty kontrolą	2014-2018 z uwzględnieniem zdarzeń mających miejsce poza okresem objętym kontrolą, a mających wpływ na przedmiot kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	1. Monika Marciniak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/6/2019 z dnia 7 stycznia 2019 r. (akta kontroli str.1-2)

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524 ze zm., dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Spółki w skontrolowanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Stwierdzona w toku kontroli niewielka skala nieprawidłowości dotycząca nie w pełni skutecznego realizowania przez Spółkę w latach 2015- 2016 obowiązku oszczędzania energii pozostaje bez wpływu na ogólną ocenę, szczególnie wobec faktu, że na Spółkę nie były nakładane kary za niewypełnianie obowiązku wynikającego z ustawy o efektywności energetycznej³.

Spółka realizowała obowiązek pozyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw efektywności energetycznej z wyjątkiem roku 2014, kiedy to obowiązek oszczędzania energii został zrealizowany w 100% poprzez wniesienie opłaty zastępczej.

Spółka zrealizowała w trybie i na zasadach określonych w ustawie o ee obowiązek przeprowadzenia audytu energetycznego.

W okresie objętym kontrolą Spółka nie ubiegała się o środki pomocowe na poprawę efektywności energetycznej z tego powodu przedmiotowy obszar nie został przez Najwyższą Izbę Kontroli oceniony.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja obowiązku uzyskania oszczędności energii.

Opis stanu faktycznego

Zgodnie ze Statutem⁵ Spółka prowadziła działalność pod firmą PGE Obrót Spółka Akcyjna. Spółka powstała w wyniku komercjalizacji przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakład Energetyczny Rzeszów w Rzeszowie.

Przedmiotem działalności Spółki był: handel energią elektryczną (PKD 35.14.); działalność w zakresie telekomunikacji przewodowej (PKD 61.10.Z); działalność w zakresie telekomunikacji bezprzewodowej z wyłączeniem telekomunikacji satelitarnej (PKD 61.90.Z); działalność w zakresie pozostałej telekomunikacji (PKD 61.90.Z); działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana (PKD. 62.0); przetwarzanie danych; zarządzanie stronami internetowymi (hosting) i podobna działalność (PKD 68.20.Z); kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek (PKD 69.20.Z); wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi (PKD 77.33.Z); działalność rachunkowo-księgowa; doradztwo podatkowe (PKD 69.20.Z); wynajem i dzierżawa maszyn i urządzeń biurowych, włączając komputery (PKD 77.33.Z); pozostała działalność wspomagająca ubezpieczenia i fundusze emerytalne (PKD 66.29.Z); pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania (PKD 70.22.Z); pozostała działalność związana ze sportem (PKD 93.19.Z); pozostała działalność rozrywkowa i rekreacyjna (PKD 93.29.Z); działalność firm centralnych (head offices) i holdingów, z wyłączeniem holdingów finansowych (PKD 70.10.Z); doradztwo związane

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (DZ.U. z 2011, poz. 2167 ze zm.) oraz ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (DZ. U. poz.831 ze zm. w dalszej treści *ustawa o ee*)

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Tekst jednolity uchwalony uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Nr 2 z dnia 20 czerwca 2018 r.

z zarządzaniem (PKD 70.2); pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych (PKD 64.99.Z); handel paliwami gazowymi w systemie sieciowym (PKD 35.23.Z); działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych (PKD 66.22.Z).

(akta kontroli str.5-32)

W okresie objętym kontrolą Spółka zwróciła⁶ się do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (w dalszej treści *Prezes URE*) z prośbą o interpretację przepisów art. 9 e ust. 14 i 9 m ust. 14 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne⁷ oraz art. 27 ust.3 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej⁸.

Pytania do URE sformułowane były następująco:

- 1) czy jeżeli na podstawie art. 9e ust. 14 ustawy Prawo energetyczne wniosek o umorzenie świadectw pochodzenia zostanie przez Spółkę przedłożony do 30 czerwca i świadectwa zostaną umorzone do 30 czerwca, a wniosek zawiera informacje (oświadczenia wnioskodawcy), że świadectwa te umarzane są celem wypełnienia obowiązku za wskazany okres, to czy wówczas umarzane świadectwa mogą być zaliczone do wypełnienia obowiązku za okres wskazany w złożonym wniosku?;
- 2) czy jeżeli na podstawie art. 9m ust. 14 Prawo energetyczne wniosek o umorzenie świadectw pochodzenia z kogeneracji (wydanych dla energii elektrycznej wytworzonej w jednostce kogeneracji w danym roku kalendarzowym) zostanie przedłożony przez Spółkę do 30 czerwca danego roku i świadectwa zostaną umorzone w terminie do 30 czerwca danego roku, a wniosek zawiera informacje (oświadczenia wnioskodawcy), że świadectwa te umarzane są celem wypełnienia obowiązku za dany rok, to czy wówczas umarzane świadectwa są zaliczane do wypełnienia obowiązku za rok wskazany w złożonym wniosku?;
- 3) czy jeżeli na podstawie art. 27 ust. 3 ustawy o efektywności energetycznej wniosek o umorzenie świadectw efektywności energetycznej zostanie przez Spółkę przedłożony do 31 marca i świadectwa zostaną umorzone w terminie do 31 marca, a wniosek zawiera informacje (oświadczenia wnioskodawcy), że świadectwa te są umarzane celem wypełnienia obowiązku za wskazany okres, to czy wówczas umarzane świadectwa mogą być zaliczone do wypełnienia obowiązku za okres wskazany w złożonym wniosku?

Prezes URE udzielił odpowiedzi po upływie 6 miesięcy⁹.

(akta kontroli str.328-333)

Dyrektor Biura Prawnego PGE wyjaśnił, że w treści pisma URE z dnia 6 lipca 2016 r. w sposób jednoznaczny dokonano interpretacji wskazanych przepisów. Co więcej w danym okresie Spółka w całości działała w sposób wynikający z późniejszej interpretacji URE i otrzymana odpowiedź upewniła Spółkę co do prawidłowości przyjętej interpretacji przepisów.

(akta kontroli str. 336)

W okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 30 września 2016 r. podstawą obliczenia obowiązku oszczędzania energii (w dalszej treści *obowiązek*) był

⁶ W dniu 22 stycznia 2016 r.

⁷ Dz.U.2018.755 j.t.ze zm.

⁸ (Dz. U. z 2015 r. poz. 2167 ze zm. (w dalszej treści *ustawa o ee z 2011 r.*)

⁹ 06 lipca 2016 r.

przychód ze sprzedaży do odbiorców końcowych w złotych, a od dnia 1 października 2016 r. podstawą obowiązku była sprzedaż do odbiorców końcowych wyrażona w MWh¹⁰.

Dla każdego z lat 2014 -2018 było to 1,5% podstawy obowiązku.

Dla roku 2014 obowiązek wyrażony w tonach oleju ekwiwalentnego (w dalszej treści *toe*) wynosił 98 442,458. Do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska (w dalszej treści *NFOŚ*) wniesiono opłatę zastępczą w wysokości 98 444 221,88 zł. Ekwiwalent wniesionej opłaty zastępczej wyniósł 98 444,222 *toe*. Spółka nie pozyskiwała i nie przedstawiała do umorzenia świadectw efektywności energetycznej. Spółka obowiązek zrealizowała w 98 444,222 *toe* (100%).

(akta kontroli str. 71-105, 338)

Kierownik Zespołu Zarządzania Kontraktami (w dalszej treści *Kierownik ZZK*) wyjaśnił, że *bezpośrednią przyczyną niepozyskania i nieprzedstawienia do umorzenia świadectw efektywności energetycznej za rok 2014 była znikoma podaż tych praw na rynku. Potwierdzeniem tego jest fakt, że w sześciu miesiącach 2014 r. na Towarowej Giełdzie Energii S.A. nie było żadnych obrotów na instrumencie PMEF, a w pozostałych miesiącach obrót ten oscylował na średnim poziomie 400 toe, co przy zapotrzebowaniu krajowym na poziomie 300 tys. toe należy uznać za praktycznie pomijalny.*

(akta kontroli str. 693)

Dla roku 2015 obowiązek wynosił 103 947,999 *toe*. Do *NFOŚ* wniesiono opłatę zastępczą w wysokości 59 783 028,00 zł. Ekwiwalent wniesionej opłaty zastępczej wyniósł 59 783,028 *toe*, co stanowiło realizację 57,51% obowiązku. Ilość umorzonych świadectw energetycznych wyniosła 43499,35 *toe*. Spółka obowiązek zrealizowała w 103 282,378 *toe* (99,36%).

Dla roku 2016¹¹ obowiązek wynosił 79 753,161 *toe*. Do *NFOŚ* wniesiono opłatę zastępczą w wysokości 79 344,361 zł. Ekwiwalent wniesionej opłaty zastępczej wyniósł 79 344,361 *toe*, co stanowiło realizację 99,48% obowiązku. Ilość umorzonych świadectw energetycznych wyniosła 407,706 *toe*. Spółka obowiązek zrealizowała w 79 752,067 *toe* (99,99%).

Dla roku 2016¹² obowiązek wynosił 12584,278 *toe*. Liczba umorzonych świadectw energetycznych dotyczyła 12211,101 *toe*. Ilość zaoszczędzonej energii w wyniku zrealizowanych przez odbiorców końcowych przedsięwzięć efektywności energetycznej wyniosła 369,839 *toe*. Spółka obowiązek zrealizowała w 12 580,940 *toe* (99,97%).

Dla roku 2017 obowiązek wynosił 48 594,033 *toe*. Liczba umorzonych świadectw energetycznych wyniosła 45 630,166 *toe*. Ilość zaoszczędzonej energii w wyniku zrealizowanych przez odbiorców końcowych przedsięwzięć efektywności energetycznej wyniosła 3 012,461 *toe*. Spółka obowiązek zrealizowała w 48 642,627 *toe* (100,09%).

¹⁰ ustawa o ee z 2011 r. oraz ustawa o ee.

¹¹ W okresie od dnia 1 stycznia do dnia 30 września.

¹² W okresie od dnia 1 października do dnia 31 grudnia

Dla roku 2018¹³ obowiązek wynosił 46 365,872 toe. Liczba świadectw energetycznych wyniosła 35 423,294 toe. Spółka obowiązek zrealizowała w 37 962,077 toe (82%).

Okres wykonania obowiązku pozyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw efektywności energetycznej za rok 2018 upływa w dniu 30 czerwca 2019 r.

(akta kontroli str.106-326, 338)

Średnia cena świadectw efektywności energetycznej w latach objętych kontrolą kształtowała się następująco:

- rok 2014 – brak świadectw;
- rok 2015 – 967 zł (93 toe);
- rok 2016 - 1033 zł (84 toe);
- rok 2017 – 999 zł (82 toe);
- rok 2018 – 730 zł (79 toe).

(akta kontroli str. 692)

Kierownik ZZK wyjaśnił, że obowiązek, o którym mowa w art. 10 ustawy o efektywności energetycznej dla okresów przypadających po 1 października 2016 r. PGE Obrót S.A. realizowała w całości poprzez umorzenie świadectw efektywności energetycznej oraz oświadczenia odbiorców końcowych o ilości zaoszczędzonej energii w wyniku przeprowadzonych przedsięwzięć efektywności energetycznej. Mając powyższe na uwadze nie zachodziła konieczność uiszczania opłaty zastępczej w celu wykonania obowiązku.

(akta kontroli str.343-344)

Kierownik ZZK jako podstawę prawną zaliczenia oświadczeń odbiorców końcowych do wykonania ww.obowiązków wskazał art.15 ustawy o ee.

(akta kontroli str. 694-695)

Odnosząc się do przyczyn nierealizowania przez Spółkę obowiązku oszczędzania energii w 100 % kierownik ZZK wskazał, że wykonanie obowiązku za okres 2015 oraz 1 stycznia 2016 do 30 stycznia 2016 odbywało się na podstawie ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r o efektywności energetycznej. Należy zwrócić uwagę na fakt, że wyznaczenie podstawy przedmiotowego obowiązku uzależnione było od kwoty przychodu ze sprzedaży elektrycznej, ciepła lub gazu ziemnego odbiorcom końcowym, pomniejszanego o kwoty i koszty, o których mowa w art. 12 ust. 4 ustawy. Zgodnie z art.12 ust.4 pkt 5 kwotę przychodu, o którym mowa w art.12 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy pomniejszało się o koszt uzyskania świadectw efektywności energetycznej przedstawionych przez przedsiębiorstwo energetyczne do umorzenia Prezesowi URE, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt. 2 ustawy. Konstrukcja przepisów ustawy oraz przepisów wykonawczych do ustawy, regulujących kwestie wypełnienia obowiązku wynikającego z art. 12 ust.1 wywoływała trudności w precyzyjnym określeniu wolumenu energii pierwotnej odpowiadającej wartości świadectwa wyrażonej w tonach oleju ekwiwalentnego (toe), które było obowiązane uzyskać i przedstawić do umorzenia przedsiębiorstwo energetyczne przy jednoczesnym uwzględnieniu poniesionych kosztów uzyskania świadectw efektywności energetycznej przedstawionych przez to przedsiębiorstwo Prezesowi URE do umorzenia lub wartości uiszczonej opłaty zastępczej. Innym utrudnieniem w realizacji ustawowego obowiązku jest rozbieżność zapisów ustawy o efektywności energetycznej z zapisami Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej część

¹³ Dane na dzień przeprowadzania ustaleń tj. dzień 18 stycznia 2019 r.

szczegółowa Bilansowania Systemu dalej IRiESD. Zgodnie z art. 12 ust. 6 oraz art. 27 ust. 3 ustawy o efektywności energetycznej z dnia 15 kwietnia 2011 r. przedsiębiorstwo energetyczne może wykonać obowiązek za rok poprzedni wyłącznie do 31 marca. Zgodnie z art. 12 ust. 4 oraz art. 16 ustawy o efektywności energetycznej z dnia 20 maja 2016 r. przedsiębiorstwo energetyczne może wykonać obowiązek za rok poprzedni wyłącznie do 30 czerwca. IRiESD daje Operatorom Systemów Dystrybucyjnych możliwość korygowania danych pomiarowych przez okres 15 miesięcy od zakończenia okresu, którego dane dotyczą. Dane pomiarowe dotyczące zużycia energii wpływają na wyznaczenie podstawy obowiązku przez przedsiębiorstwo energetyczne. Porównywanie dat granicznych z ustawy i IRiESD wskazuje dobitnie na kolejne źródło utrudnień przy precyzyjnym określeniu podstawy obowiązku, a w konsekwencji realizacji tego obowiązku.

(akta kontroli str.346-347)

W okresie objętym kontrolą Spółka nie realizowała przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej u odbiorców końcowych.

Dyrektor Departamentu Produktów i Rozwoju Biznesu (w dalszej treści Dyrektor PiRB) wyjaśnił, że PGE Obrót S.A. realizowała ustawowe obowiązki uzyskania oszczędności energii w trybie określonym w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy o ee, czyli poprzez uzyskanie i przedstawienie do umorzenia Prezesowi URE świadectw efektywności energetycznej, o których mowa w art. 20 ust. 1 z zastrzeżeniem art. 11 tej ustawy.

Składający wyjaśnienia dodał, że PGE Obrót S.A. w latach 2014 – 2018 realizowała we współpracy z zewnętrznymi partnerami biznesowymi przedsięwzięcia, których celem było umożliwienie Klientom końcowym Spółki skorzystania z rozwiązań sprzyjających poprawie efektywności energetycznej w zakresie wykonywanej działalności.

W wyjaśnieniach wskazano również, że podejmowane przez Spółkę działania realizowane były w modelu współpracy, zakładającym przedstawienie przez opiekuna Odbiorcy końcowego PGE Obrót S.A. wdrożonej w Spółce ogólnej oferty przygotowanej we współpracy z danym Partnerem zewnętrznym. Zainteresowany ofertą Klient końcowy miał możliwość bezpośredniego kontaktu z przedstawicielem partnera PGE Obrót S.A. i po przeprowadzonym zbadaniu indywidualnych potrzeb i dopasowaniu dedykowanej dla niego oferty skorzystania z propozycji. Działania odbywały się w bezpośrednim kontakcie Partner zewnętrzny PGE Obrót S.A. – Klient PGE Obrót S.A. Spółka na dalszych etapach po przekazaniu kontaktu nie uczestniczyła w prowadzonych rozmowach, czy realizowanych działaniach. W przypadku skorzystania przez Klienta PGE z Oferty Partnera zewnętrznego, wszelkie koszty przeprowadzonych działań, pokrywał bezpośrednio zainteresowany odbiorca końcowy w rozliczeniu z partnerem PGE Obrót S.A., natomiast partner rozliczał się z PGE z wykonanej usługi na zasadach prowizyjnych. Wyniki – wpływ na efektywność energetyczną klientów końcowych – przeprowadzonych działań w powyższym zakresie nie są przekazywane do PGE Obrót S.A. gdyż nie wchodzą w zakres przedmiotu umów pomiędzy Spółką a Partnerami Zewnętrznymi.

(akta kontroli str.339-342)

Do kontroli przedłożono 6 umów zawartych przez Spółkę partnerami zewnętrznymi:

1) z dnia 01 sierpnia 2011 r. z [...] ¹⁴

¹⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1330) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2018 r., poz. 419) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie ujawnienia nazwy przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

- 2) z dnia 20 sierpnia 2012 r. z [...] ¹⁵
- 3) z dnia 30 czerwca 2014 r. z [...] ¹⁶;
- 4) z dnia 12 maja 2015 r. z [...] ¹⁷;
- 5) z dnia 21 grudnia 2016 r. z [...] ¹⁸;
- 6) z dnia 15 stycznia 2018 r. z [...] ¹⁹.

Wszystkie wyżej wymienione umowy zawarte zostały na czas nieokreślony.

W przedmiotowych umowach nie zostały zawarte zapisy dotyczące przekazywania do Spółki informacji o wpływie przeprowadzonych na podstawie umów działań na efektywność energetyczną klientów końcowych.

(akta kontroli str. 699)

Odnośnie powodów niesformułowania w treściach ww. umów zapisów dotyczących przekazywania do Spółki informacji o wynikach przeprowadzonych działań Dyrektor PiRB wyjaśnił, że umowy zawierane z partnerami zewnętrznymi miały na celu przede wszystkim zaspokojenie potrzeb klientów Spółki PGE Obrót S.A. w zakresie wsparcia w organizacji systemów, procesów niezbędnych do poprawy ich wydajności energetycznej, a zatem nie miały na celu poprawy efektywności energetycznej Spółki, a usługowo i odpłatnie jej klientów w ramach szeroko pojętej współpracy gospodarczej z odbiorcą i opieką w zakresie gospodarki energetycznej ze strony PGE Obrót jako profesjonalisty w temacie. Klient w wyniku indywidualnych analiz podejmował zgodnie z własnym przekonaniem i zapotrzebowaniem decyzję o ewentualnym wdrożeniu w swojej firmie oferowanych rozwiązań – bez udziału PGE w podejmowaniu decyzji. Brak informacji zwrotnej o podjętych działaniach wynikał przede wszystkim z braku wykazanego zainteresowania klientów zakupem oferowanych usług. Składający wyjaśnienia dodał, że w dwóch przypadkach nastąpił wrot informacji o przeprowadzonych działaniach przez partnerów zewnętrznych u klientów PGE, jednak nie są to informacje o wynikach działań w rozumieniu wpływu na efektywność energetyczną klientów końcowych, a jedynie o dokonaniu czynności na rzecz klienta.

(akta kontroli str. 696-698)

Realizowany przez Spółkę obowiązek pozyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw efektywności energetycznej przedstawiał się następująco:

- dla roku 2014 – 0 zł;
- dla roku 2015 – 42 104 169,64 zł, co stanowiło 42% wykonania obowiązku, świadectwa te pochodziły z transakcji sesyjnych;
- dla roku 2016 (w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 30 września) – 400 535,88 zł, co stanowiło 1% wykonania obowiązku,
- dla roku 2016 (w okresie od dnia 1 października do dnia 31 grudnia) – 12 645 301,14 zł, co stanowiło 97% wykonania obowiązku - w roku 2016 świadectwa te pochodziły zarówno z transakcji sesyjnych jak i pozasesyjnych;
- dla roku 2017 – 45 621 748,69 zł, co stanowiło 94% wykonania obowiązku świadectwa te pochodziły zarówno z transakcji sesyjnych jak i pozasesyjnych;
- dla roku 2018 – 25 887 063,19 zł, co stanowiło 76% wykonania obowiązku²⁰ - świadectwa te pochodziły zarówno z transakcji sesyjnych jak i pozasesyjnych.

¹⁵ Jw.

¹⁶ Jw.

¹⁷ Jw.

¹⁸ Jw.

¹⁹ Jw.

²⁰ Okres wykonania obowiązku pozyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw efektywności energetycznej za rok 2018 upływa w dniu 30 czerwca 2019 r.

Wnioski o umorzenie świadectw efektywności energetycznej Spółka składała:

- za rok 2015 w dniach 26 listopada 2015 r., 25 lutego 2016 r., 22 marca 2016 r.;
- za rok 2016 w dniach 12 stycznia 2017 r. oraz 19 czerwca 2017 r.;
- za rok 2017 w dniach 21 grudnia 2017 r. oraz 14 czerwca 2018 r.;
- za rok 2018 w dniach 22 sierpnia 2018 r. oraz 11 grudnia 2018 r.

(akta kontroli str.94-326, 343-344)

W latach 2014 – 2018 na Spółkę nie były nakładane kary za niewypełnianie obowiązku wynikającego z ustawy o ee.

(akta kontroli str. 346-347)

Spółka nie dysponuje informacjami, które wskazywałyby na to, że Urząd Regulacji Energetyki podjął w stosunku do niej jakiekolwiek działania w związku z niepełną realizacją oszczędzania energii w latach 2015-2016.

(akta kontroli str. 693)

W Spółce w okresie objętym kontrolą nie przeprowadzano szczegółowej analizy czy zachodzą przesłanki opisane w art. 11 ust 2 i 3 ustawy o ee.

(akta kontroli str. 343-344)

Kierownik ZZK wyjaśnił, że *ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej reguluje począwszy od dnia 1 października 2016 r. zasady wykonania przez przedsiębiorstwo energetyczne obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw efektywności energetycznej lub uiszczenia opłaty zastępczej. Zapisy art. 11 ust. 2 i 3 ustawy odnoszą się wyłącznie do sytuacji, w której przedsiębiorstwo energetyczne realizuje obowiązek poprzez uiszczenie opłaty zastępczej w ilości przekraczającej progi określone w art. 11 ust. 1 ustawy. Składający wyjaśnienia dodał, że Spółka w okresie od dnia 01.10.2016 r. do dnia sporządzenia odpowiedzi na pismo z dnia 18.01.2019 r. nie uiszczała żadnych opłat zastępczych w celu realizacji obowiązku wynikającego z ustawy.*

(akta kontroli str. 349-350)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Spółka nie zrealizowała obowiązku oszczędzania energii w 100% - dotyczy to lat 2015 -2016, w których obowiązek zrealizowany został w:

- 99,36% (2015 r.);
- 99,99% (w 2016 r. - w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 30 września);
- 99,97% (2016 r. w okresie od dnia 1 października do dnia 31 grudnia).

(akta kontroli str. 71-326, 338))

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Spółki w zbadanym obszarze. Nieprawidłowość stwierdzona w toku kontroli ze względu na niewielką skalę nie wpłynęła na pozytywną ocenę w tym zakresie.

OBSZAR

2. Audyt energetyczny.

Opis stanu
faktycznego

Spółka jako przedsiębiorca w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców²¹ zobowiązana była do przeprowadzenia audytu energetycznego określonego w trybie art. 36 ust. 1 ustawy o ee.

²¹ Dz.U. poz.646 ze zm.

Przedmiotowy audyt wykonany został przed upływem terminu określonego w art. 51 ust.1 ustawy o ee.

Audytem objęte zostały wszystkie Oddziały Spółki tj:

- PGE Obrót S.A. Oddział Rzeszów, ul. 8-go Marca 6, 35-959 Rzeszów;
- PGE Obrót S.A. Oddział Łódź, ul. Kilińskiego 76, 90-021 Łódź;
- PGE Obrót S.A. Oddział Łódź, ul. Wschodnia 5, 95-100 Zgierz;
- PGE Obrót S.A. Oddział Białystok, ul. Świętojańska 12, 15-082 Białystok;
- flota pojazdów PGE Obrót S.A.

(akta kontroli str. 576. 702-703)

Audyt energetyczny w Spółce wykonany został przez [...] ²²zarejestrowaną w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sadowego (w dalszej treści audytor lub [...]) ²³. Podstawą wykonania przez [...] ²⁴audytu energetycznego była zawarta ze Spółką umowa z dnia 1 czerwca 2017 ²⁵r zmieniona następnie aneksem nr 1 z dnia 21 lipca 2017 r.

Zgodnie z art. 2 pkt 1 umowy jej przedmiotem było wykonanie audytu energetycznego przedsiębiorstwa zgodnie z ustawą o ee oraz normą PN-EN16247 i przedstawienie wyników w formie raportów. Audytem objęte zostały nieruchomości i flota Spółki.

Wartość wynagrodzenia umownego dla [...] ²⁶określona została w art. 3 pkt 1 umowy na kwotę 33 717,60 zł netto.

Wykonawca zobowiązał się wykonać usługę w terminie nie dłuższym niż do 31 lipca 2017 r. (art. 2 pkt 2 umowy). Zgodnie z aneksem nr 1 do umowy wymagany termin realizacji audytu został przesunięty na dzień 31 sierpnia 2017 r.

(akta kontroli str.578-590,644-653)

Wybór podmiotu, który miał wykonać audyt energetyczny dokonany został w trybie przetargu nieograniczonego. Zamówienie nie było zamówieniem publicznym w rozumieniu ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych* ²⁷.

W Specyfikacji istotnych warunków zamówienia Spółka określiła następujące kryteria ofert:

- cena – 80%;
- doświadczenie wykonawcy - 20%.

(akta kontroli str. 591-636)

W postępowaniu zgłoszono 3 oferty, wszyscy oferenci otrzymali taką samą ocenę za doświadczenie, wybrana oferta [...] ²⁸była ofertą najtańszą.

(akta kontroli str. 637-643)

²² Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1330) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2018 r., poz. 419) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie ujawnienia nazwy przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

²³ Jw.

²⁴ Jw.

²⁵ Umowa nr 19/RZ/BA2017

²⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1330) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2018 r., poz. 419) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie ujawnienia nazwy przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

²⁷ DZ.U. poz.1986 ze zm.

²⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1330) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2018 r., poz. 419) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie ujawnienia nazwy przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

[...] ²⁹ z formularzem ofertowym przedstawił wykaz wykonanych zamówień dotyczących audytu energetycznego jak również szereg listów referencyjnych.
(akta kontroli str. 644-689)

Audyt energetyczny przeprowadzony w Spółce spełniał wymogi określone w art. 37 ust 2 ustawy o ee.

Analiza przeprowadzona przez audytora polegała na podziale zużycia energii pod względem wykorzystania - na potrzeby audytu oraz w dalej pokazywanych podziałach energii zużytej przez biura oddziałów, BOK-i i inne lokalizacje.

W oddziałach wyodrębniono podział na następujące grupy odbiorców:

- 1) energia elektryczna w tym:
 - oświetlenie;
 - sprzęt IT (komputery personalne i sieciowe, drukarki, plotery, niszczarki, projektory, monitory, telewizory, rejestratory itp. związane z pracą przy komputerach czy prezentacjach);
 - socjalne i gospodarcze;
 - klimatyzacja;
- 2) energia ciepła – ogrzewanie sieciowe (co i cwu);
- 3) paliwa płynne;
- 4) ogrzewanie elektryczne.

Z uwagi na fakt, że Spółka wykorzystywała różne rodzaje energii oraz paliwa płynne audytor ustalił standardowe przeliczniki tych jednostek. Pozwoliło to w jego ocenie na ujednolicenie obliczeń oraz zminimalizowało możliwość popełnienia błędów, a także pozwoliło na porównanie zużycia energii w poszczególnych rodzajach nośników.

Na potrzeby obliczeń przyjęto, że podstawową jednostką energii będzie 1 kWh i wszystkie wyniki były przeliczane na tą jednostkę

(akta kontroli str. 352-575)

Spółka stosownie do postanowień art. 38 ust 1 ustawy o ee zawiadomiła Prezesa URE o przeprowadzonym audycie energetycznym przedsiębiorstwa.

(akta kontroli str. 577)

Główne zalecenia sformułowane w raportach z audytu dotyczyły modernizacji oświetlenia w budynkach poszczególnych oddziałów, wygospodarowania pomieszczeń socjalnych dla pracowników (w ocenie audytora duże rozproszenie w budynkach urzędów AGD skutkowało zwiększonym zużyciem energii), sukcesywnej wymiany floty samochodowej oraz komputerów i drukarek.

Przewidywana w raportach z audytów oszczędność po wprowadzeniu zaleceń modernizacyjnych miała wynosić: 325 211,2 kWh; 26,9246 toe i 284 880 zł.

(akta kontroli str. 352-575)

Spółka nie wykonywała audytów energetycznych w celu uzyskania świadectw efektywności energetycznej.

(akta kontroli str. 690)

²⁹ JW.

Spółka nie posiadała systemów określonych w art. 36 ust. 2 ustawy o ee.
(akta kontroli str.348)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Spółki w zbadanym zakresie.

OBSZARY

3 i 4 Wykorzystanie środków pomocowych na wspieranie przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej. Efekty wykorzystania pomocy.

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą Spółka nie ubiegała się o środki pomocowe na poprawę efektywności energetycznej.

Dyrektor Biura Prawnego wyjaśnił, że ze względu na specyfikę działalności w zakresie obrotu energią elektryczną, PGE Obrót S.A. nie posiada żadnych sieci technicznych, co, do których mógłby prowadzić działania w zakresie poprawy efektywności energetycznej.

Wyjaśniając przyczyny nieubiegania się przez Spółkę o środki pomocowe na poprawę efektywności energetycznej Dyrektor Biura Prawnego wskazał, iż PGE Obrót S.A. wchodzi w skład największej w kraju Grupy Energetycznej – Grupy Kapitałowej PGE kierowanej przez Centrum Korporacyjne PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. W skład naszej Grupy wchodzi m.in. jednostki wytwarzania energii elektrycznej, których potrzeby inwestycyjne i modernizacyjne są niezwykle kapitałochłonne, i które realizują również szereg przedsięwzięć służących ochronie środowiska w skali całego Kraju. Środki pomocowe w energetyce zawodowej w ocenie PGE S.A. jako Centrum Korporacyjnego powinny być kierowane właśnie na takie cele, inne jednostki Grupy mające odmienny profil działalności nie powinny zaburzać zamierzonego kierunku strumienia środków pomocowych. W roku, 2018 – jako ostatnim będącym przedmiotem kontroli ze względu na zalecenia Centrum Korporacyjnego brak było możliwości ubiegania się o pomoc de minimis (limit GK PGE). Wdrożone do końca kontrolowanego okresu na podstawie Raportów z Audytów Energetycznych wytworzonych w 2017 r. działania nie uzasadniały ponoszenia wydatków większych niż osiągających poziom pomocy de minimis i ze względu na swój bagatelny charakter były ponoszone przez Spółkę z własnych środków.

(akta kontroli str. 334-335)

Z raportów z audytu energetycznego przeprowadzonego w Spółce wynika, że szacowany przez audytora koszt przedsięwzięć modernizacyjnych wynosił od 6 172 zł (Oddział w Łodzi) do 31 600 zł (Oddział w Rzeszowie – Centrala Spółki). Łącznie dla wszystkich oddziałów Spółki była to kwota 54 816 zł.

(akta kontroli str. 352-575)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli z uwagi na niekorzystanie przez Spółkę ze środków pomocowych działalność Spółki w przedmiotowym zakresie pozostawia bez oceny.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następującą uwagę i wniosek.

Uwaga	Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że Spółka ma możliwość realizowania obowiązku oszczędzania energii co najmniej w 100% poprzez zwiększenie ilości pozyskiwanych i przedstawianych do umorzenia świadectw efektywności energetycznej.
Wniosek	Wypełnianie przez Spółkę w każdym roku obowiązku oszczędzania energii w co najmniej 100%.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia 25 lutego 2019 r.

Kontroler

Monika Marciniec

Główny specjalista kontroli
państwowej

/.../

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

p.o. Dyrektor

Wiesław Motyka

/.../